

slovenska
filharmonija

FKK 5

abonma 2021/22

Gordan Nikolić

violina in
glasbeno vodstvo

FILHARMONIČNI
KLASIČNI
KONCERTI

napoved
maj–junij 2022

PVC 6

Odmev ikone

13. maj 2022 ob 19.30 (predkonzertni pogovor ob 18.30)
Dvorana Marjana Kozine, Slovenska filharmonija

Zbor Slovenske filharmonije

Ragnar Rasmussen dirigent

Spored **Sergej Rahmaninov**: Vsenočno bdenje, op. 37

SOS 5

Out of Paris

25. maj 2022 ob 19.30

Gallusova dvorana, Cankarjev dom

Orkester Slovenske filharmonije

Alejo Pérez dirigent

Spored **Matičič | Boulez | Varèse | Gershwin**

Spremljevalni dogodek

SIM 5

Sobotna izobraževalna matineja

s predstavitvijo in razlago skladbe *Amériques* Edgarda Varèsa

21. maj 2022 ob 11.00

Dvorana Marjana Kozine, Slovenska filharmonija

SMS 6

Božanska pesnitev

2. in 3. junij 2022 ob 19.30

Gallusova dvorana, Cankarjev dom

Orkester Slovenske filharmonije

Valentin Urjupin dirigent

Stanislav Hristenko klavir

Spored **Liszt | Skrjabin**

FKK 5

abonma 2021/22

Florestan in Evzebij

5. in 6. maj 2022 ob 19.30

Gallusova dvorana, Cankarjev dom

Orkester Slovenske filharmonije

Gordan Nikolić

violina in glasbeno vodstvo

Ana Dolžan koncertna mojstrica

FILHARMONIČNI
KLASIČNI
KONCERTI

Robert Schumann (1810–1856)

Koncert za violino v d-molu, WoO 1

Krepko, ne prehitro

Počasi

Živahno, a ne hitro

Robert Schumann

Simfonija št. 2 v C-duru, op. 61

Sostenuto assai – Allegro, ma non troppo

Scherzo: Allegro vivace

Adagio espressivo

Allegro molto vivace

Koncert snema in neposredno prenaša program Ars – 3. program Radia Slovenija.

ARS

Čeprav je nemški skladatelj in glasbeni kritik **Robert Schumann** najbolj znan po svoji klavirski glasbi, pesmih ter nekaterih simfoničnih in komornih skladbah, je pomembno prispeval k razvoju vseh glasbenih zvrsti svojega časa. Njegovo dvojno navdušenje nad glasbo in sočasno romantično literaturo je pripeljalo do razvoja tako zgodovinsko utemeljene glasbene kritike kot tudi osebne in paradigmatične glasbene govorice.

Schumann je v poznih najstniških letih ob ravnodušnem študiju prava na leipziški univerzi razvil strast do svojevrstnih del Jeana Paula, enega prvih literarnih romantikov, ki so se upirali klasicističnim oblikovnim težnjam v korist prihajajočega subjektivizma. Bayreuthski pesnik je s svojimi ekstravagantnimi metaforami, fantastičnimi odmiki, prebliski duhovitosti, nenadnimi spremembami zgodb ter razpoloženj in kontrastno parjenimi liki mladega umetnika neustavljivo pritegnil. Schumann je obenem gojil veliko ljubezen do glasbe nedavno preminulega Franza Schuberta, ki se mu je zdela po svoji »psihološko nenavadni povezanosti idej« primerljiva s prozo Jeana Paula.

Zgodnja trideseta leta 19. stoletja v Leipzigu se kažejo kot ključna v Schumannovem glasbenem, intelektualnem in osebnem razvoju. Tu je spoznal skladatelja Heinricha Dorna, ki je postal njegov učitelj generalnega basa, harmonije in kontrapunkta. V istem obdobju se je navdušil nad »novimi svetovi«, ki so se mu razkrili v literarnih delih nemškega pisatelja, kritika in skladatelja E. T. A. Hoffmanna, katerega fantastične zgodbe utelešajo romantično prevzetnost nad nadnaravnim in izrazito pretiranim. Schumannna je pritegnila Hoffmannova nenavadna mešanica resničnosti in fantazije in ga na neki način notranje razklala, saj je v svoj dnevnik zapisal:

»Včasih se zdi ..., kot da bi se moj objektivni jaz hotel popolnoma ločiti od mojega subjektivnega jaza ali kot da bi stal med svojo podobo in svojim dejanskim bitom, med obliko in senco.«

Kot odgovor na dilemo o razcepljenem jazu ali dvojniku (*Doppelgängerju*), ki je ena glavnih tem v literarnih delih tako Hoffmanna kot Jeana Paula, se je Schumann odločil, da bo svojim »prijateljem dal lepša in primernejša imena«. Tako je denimo njegov učitelj klavirja Friedrich Wieck postal Meister Raro (izjemen mojster), Clara Wieck – učiteljeva hči in čudežni otrok – pa je postala Cilia oziroma kasneje Chiara. V Schumannovih dnevniških zapisih se kmalu pojavita skladateljeva »najboljša prijatelja« Florestan in Evzebij, izmišljena lika, ki se ju je domislil za potrebe izražanja različnih stališč o umetniških zadevah. S tem sredstvom je Schumann pri pisanju glasbenih kritik na svoj način razrešil problematiko vrednotenja neverbalne umetniške oblike skozi medij besed in oblikoval izrazito poetičen kritiški jezik. Obenem lahko Florestana in Evzebija razumemo kot dve umetniški in psihološki plati Schumanna – medtem ko prvi posebej njegov optimizem, strast in ekstrovertiranost, drugi predstavlja njegovo sanjavo, ranljivo in introvertirano plat. Obe strani se pojavljata v njegovi glasbi, pri čemer v nekaterih odsekih prevladuje enkrat Florestan, drugič Evzebij, mestoma pa tudi »združita moči«.

Schumann je leta 1832 zaradi poškodbe roke opustil misel na kariero koncertnega pianista in se popolnoma posvetil kompoziciji. Ko pogledamo njegov ustvarjalni opus, ne moremo mimo, ne da bi opazili nagnjenost k osredotočanju na posamezne žanre v različnih obdobjih njegovega življenja. Mnogo skladb prvega ustvarjalnega obdobja, ko je v mladostnem zamahu komponiral

Robert Schumann, leta 1839

izključno za klavir, in iz »leta samospevov« (1840) je močno obarvanih z njegovimi čustvi do Clare Wieck (kasneje Schumann), ki je postala ena najuglednejših in najvplivnejših pianistk svojega časa, kot tudi skladateljica in Schumannova življenjska sopotnica. Po letu samospevov se je sistematično lotil simfonične in komorne glasbe, oratorija, kontrapunktičnih oblik, glasbenogledališke in nenazadnje cerkvene glasbe. Prepričan je bil, da se mora »mojster nemške šole spoznati na vse glasbene oblike in zvrsti«. Skladateljeva zadnja leta so bila ustvarjalno izredno produktivna, vendar so ga pestili simptomi hudih duševnih motenj.

Estetska vrednost Schumannovih poznih del ostaja jabolko spora tudi med privrženci njegove glasbe, kajti nekateri na primer menijo, da je skladatelj duševni propad mogoče zaznati že v njegovi »mračni« orkestraciji, vendar ta trditev ni utemeljena niti na glasbeni niti biografski podlagi.

Koncert za violino v d-molu, WoO 1 (1853) je eno skladateljevih zadnjih obsežnejših del. Med komponiranjem je po priporočilu svojega prijatelja in violinista Josepha Joachima sprejel mladega pianista in skladatelja iz Hamburga po imenu Johannes Brahms, ki ga je takoj prepoznal kot genija. Ko je Schumann dokončal svojo skladbo, jo je posvetil Joachim, kmalu zatem pa s skokom v Ren poskusil narediti samomor in nazadnje končal v sanatoriju, kjer je čez nekaj let umrl. Clara Schumann, Brahms in Joachim so sklenili, da je *Violinski koncert* polomija in »rezultat Schumannove norosti«, zato je ostal pozabljen skoraj stoletje in ni doživel premiere vse do leta 1937, v zadnjih desetletjih pa je bil deležen bistveno boljše recepcije in vključitve v koncertni repertoar. Čeprav je bil posvečen izjemnemu violinistu, ni oblikovan kot virtuozni koncert, ki bi razkazoval izvajalčevo virtuosnost, temveč je, podobno kot Schumannov *Klavirski koncert*, simfoniziran koncert, za katerega je značilna občasna prevlada orkestra, bogat in barvit orkestrski zvok ter obsežnejša obdelava tematskega materiala. *Violinski koncert* ima tri stavke, ki si sledijo v zaporedju hitro – počasi – hitro. Začetni sonatni stavek zaznamuje vzvišena uvodna tema in rapsodično razvijanje glasbenega gradiva. Drugi stavek ima značaj intenzivno liričnega *intermezza*, ki neprekinjeno preide v živahen in svetleč sklepni stavek, oblikovan kot poloneza z značilnim tričetrtinskim metrumom.

Schumann je bil kot mlad skladatelj popolnoma odvisen od svojih improvizacijskih spretnosti za klavirjem. Skladbe je komponiral v izbruhu navdiha, od leta 1845 naprej, ko je začel proučevati dela Johanna Sebastiana Bacha in »vse [glasbene ideje] snovati v svoji glavi«, proč od instrumenta s tipkami, pa je začel razvijati povsem nov način skladanja. Te spremembe v kompozicijskem procesu so pripeljale do oblikovanja prečiščenega, mestoma klasicistično naravnane sloga, ki so ga nekateri zmotno razumeli kot konservativnega ali celo nazadujočega. **Simfonija št. 2 v C-duru, op. 61** (1847) je bila prva obsežnejša skladba, ki je nastala kot rezultat novega načina dela. Simfonija ima, v kontrastu s skladateljevim duševnim stanjem v času nastajanja, izrazito optimističen in živahen ton. Sestavljajo jo štirje stavki, ki so med seboj tonalno in motivično-tematsko povezani. Vpelje jo viharen sonatni allegro s počasnim uvodom, v katerem trobila v slogu bachovskega korala predstavijo glasbeni material, ki se skozi simfonijo ponavlja in variacijsko izpeljuje. Drugi stavek, *Scherzo* z dvema trioma, zaznamuje energična motoričnost, pastoralne teme in fanfare, medtem ko počasen stavek izkazuje Schumannovo melodično bogastvo in harmonsko inventivnost, v osrednji epizodi pa tudi skladateljevo obvladanje tehnične »glasbene obrti« v obliki kontrapunkta. Zadnji stavek, izrazito svobodno oblikovan sonatni rondo, plete mrežo različnih motivov, med drugim z aluzijami na Beethovnovi *Deveto simfonijo* in cikel samospevov *Daljni ljubljani*. Simfonija izzveni s kodo, ki vsebuje reminiscence na začetek prvega stavka, kar daje delu značilno ciklično obliko.

Foto: osebni arhiv

Gordan Nikolić

Gordan Nikolić je eden vidnejših violinistov svoje generacije. Violino je začel igrati s sedmimi leti. Po končani Šoli za glasbene talente v Čupriji (razred profesorjev Đerđa Zazrovića in Ljubivoja Nikolića) je odšel na študij v Basel. Tam je med letoma 1987 in 1989 študiral pri znamenitem francoskem violinistu Jeanu-Jacquesu Kantorowu. Kot dolgoletni koncertni mojster je deloval v Nacionalnem orkestru pokrajine Auvergne, Komornem orkestru iz Lozane, Evropskem komornem orkestru in Londonskem simfoničnem orkestru. Kot solist je nastopal z Ženevskim komornim orkestrom, Madridskim simfoničnim orkestrom, Simfoničnim orkestrom iz Antwerpna itd.

Bil je tudi dolgoletni glasbeni direktor beograjskega komornega godalnega orkestra Gudači svetog Đorđa in prvi gostujoči dirigent sestava Manchester Camerata. Od leta 2004 je umetniški vodja Nizozemskega komornega orkestra in od leta 2005 glasbeni vodja španskega orkestra BandArt. Kot solist je sodeloval z nekaterimi vrhunskimi dirigenti, kot so sir Colin Davis, Bernard Haitink, Daniel Harding, Marc Albrecht, Lawrence Foster in drugimi. Je prejemnik številnih nagrad na mednarodnih tekmovanjih. Od leta 2005 predava na rotterdamskem konservatoriju, od 2017 pa je profesor na Visoki šoli za glasbo v Saarbrücknu. Igra na violino Pietra Guarnerija.

Vpis abonmajev 22|23

od 1. do 14. junija 2022

Vsak delavnik od 11. do 13. in od 15. do 17. ure
v Slovenski filharmoniji
Kongresni trg 10, 1000 Ljubljana

T +386 1 24 10 800

E info@filharmonija.si

www.filharmonija.si

Spoštovano občinstvo!

Vljudno vabljeni
na predstavitev nove sezone,
ki bo **17. maja 2022 ob 14. uri**
v Dvorani Marjana Kozine
v Slovenski filharmoniji.

Sprehodili se bomo skozi iztekajočo
se sezono, vam razgrnili nov
**koncertni program Orkestra in
Zbora Slovenske filharmonije**
ter predstavili našo novo podobo.

Veseli bomo vašega obiska.

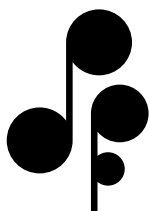
Matej Šarc

direktor in umetniški vodja
Orkestra Slovenske filharmonije

Slovenska
filharmonija

Glasba in pika.

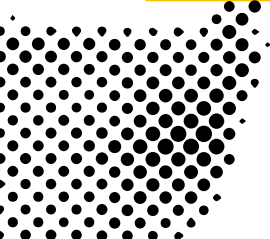

Slovenska
filharmonija

d

A

DA! Družinski
abonma!
22|23

Ko bom velik, bom ...

5 koncertov

*Program je namenjen mladim
poslušalcem od 6. leta starosti.*

Ob sobotah v Slovenski filharmoniji

**VPIS ABONMAJA:
od 15. do 22. junija 2022**

Cena abonmaja: 30 EUR

Cena vstopnice za posamezni koncert: 8 EUR

Blagajna Slovenske filharmonije

Kongresni trg 10, 1000 Ljubljana
vsak delavnik od 11. do 13. in
od 15. do 17. ure ter uro pred koncertom

*Koncert ob
odprtju nove sezone*

Joseph Haydn:

Stvarjenje

15. september 2022 ob 19.30

Gallusova dvorana, Cankarjev dom

Orkester in Zbor Slovenske filharmonije

Bart Van Reyn *dirigent*

Liesbeth Devos *sopran*

Peter Gijsbertsen *tenor*

James Newby *bariton*

© cankarjev dom

Koncert ob odprtju nove sezone

Spored:

Joseph Haydn: Stvarjenje, Hob. XXI:2

Nova sezona Slovenske filharmonije se bo začela z izvedbo oratorija *Stvarjenje* skladatelja Josepha Haydna, ki v glasbenem jeziku podaja svetopisemsko zgodbo o stvarjenju sveta. Libreto za eno največjih vokalno-instrumentalnih mojstrov in vseh časov je napisal baron Gottfried von Swieten. S tem monumentalnim delom je Haydn združil različne glasbene smernice 18. stoletja in načrtno pot romantičnemu oratoriju.

Nakup vstopnic:

Informacijsko središče Cankarjevega doma

Prešernova cesta 10 (podhod Maxija), Ljubljana

T +386 1 2417 299 / 300

E vstopnice@cd-cc.si, tickets@cd-cc.si

Spletna prodaja: www.cd-cc.si

Vstopnice za prireditve so na voljo tudi pri pooblaščenih prodajalcih:

Petrolovi servisi po Sloveniji
in **mojekarte.si**.

Cene vstopnic:

28/22*, 23/18*, 18/14*, 10/8* EUR

* Popust za upokoјence, študente, dijake
in abonente Slovenske filharmonije

5 % popusta
ob spletnem nakupu

Slovenska
filharmonija

Glasba in pika.

**slovenska
filharmonija**

Slovenska filharmonija – Academia philharmonicorum

@slofilharmonija

Če želite prejemati redna e-obvestila o programu Slovenske filharmonije, sporočite svoj e-naslov na **info@filharmonija.si**.

Koncertni list Slovenske filharmonije
Filharmonični klasični koncerti – FKK 5

Izdala: Slovenska filharmonija

Direktor in umetniški vodja OSF: Matej Šarc

Umetniški vodja ZSF: Gregor Klančič

Avtor spremne besede: Jan Prepadnik

Jezikovni pregled: Tanja Svenšek

Oblikovanje: Sliced

Prelom: Vlado Trifkovič

Tisk: Birografika Bori, Ljubljana

Naklada: 700 izvodov

Ljubljana, maj 2022

Redakcija koncertnega lista je bila končana 3. maja 2022.

ISSN 2350-5117

V sodelovanju s programom Ars – 3. programom Radia Slovenija.

Medijski pokrovitelj:

Slovenska filharmonija
Orkester Slovenske filharmonije
Zbor Slovenske filharmonije

Kongresni trg 10
1000 Ljubljana
T +386 1 2410 800
F +386 1 2410 900
E info@filharmonija.si
www.filharmonija.si

Ustanoviteljica Slovenske filharmonije je Vlada Republike Slovenije.
Dejavnost Slovenske filharmonije financira Ministrstvo za kulturo.